

دیباچه‌ای بر جامعه‌شناسی

استفن مور

با همکاری استفن پ. سینکلر

ترجمه مرتضی ثاقب‌فر

این کتاب ترجمه‌ای است از:

Sociology

Stephen Moore with Stephen P Sinclair

First published in UK, by Hodder Headline Plc.

Moore, Stephen	مور، استفن
دبیاچه‌ای بر جامعه‌شناسی / استفن مور، با همکاری استفن پ سینکلر؛ ترجمه مرتضی ثاقب‌فر - تهران: ققنوس، ۱۳۷۶.	
ISBN: 978-964-311-082-6	۲۳۲ ص. جدول، نمودار.
Sociology	فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا (فهرست‌نویسی پیش از انتشار). عنوان به انگلیسی:
	۱. جامعه‌شناسی. الف. سینکلر، استفن. Sinclair, Stephen P. ب. ثاقب‌فر، مرتضی ۱۳۷۶ - مترجم، ج. عنوان.
۳۰۱	HM۵۱/م۹۵۹
۳۷۵-۸۸۴۵	کتابخانه ملی ایران

انتشارات ققنوس

تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری

شماره ۱۰۷، تلفن ۴۰ ۸۶ ۴۰ ۶۶

* * *

استفن مور

دبیاچه‌ای بر جامعه‌شناسی

ترجمه مرتضی ثاقب‌فر

چاپ چهارم

۱۰۰۰ نسخه

۱۳۸۹

چاپ شمشاد

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۶ - ۰۸۲ - ۳۱۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 311 - 082 - 6

www.qoqnoos.ir

Printed in Iran

۷۵۰۰ تومان

فهرست

۱. پیشگفتار مترجم ۵
۲. دیدگاههای جامعه‌شناسی ۷
خاستگاههای جامعه‌شناسی ۷ / بنیادگذاران ۱۱ / مدخلی بر نظریه جامعه‌شناسی ۲۰
۳. خانواده و زناشویی ۲۹
خانواده و جامعه‌پذیری ۳۰ / خانواده چیست؟ ۳۲ / آیا خانواده جهانی است؟ ۳۴ / نقش خانواده: نظریه‌های بدیل ۴۰ / خانواده و خورشاوندی ۴۹ / نقشهای جنسیت و تقسیم کار خانگی ۵۸ / آیا خانواده روبه پایان است؟ ۶۲ / مآخذ فصل دوم ۷۳
۴. طبقه اجتماعی ۷۷
نظریه‌های مهم قشریندی در جامعه‌های صنعتی ۷۹ / رهیافتهای نظری تأکیدکننده بر پایگاه ۸۴ / طبقه در نظام کمونیستی ۸۸ / آگاهی طبقاتی ۹۰ / اندازه‌گیری طبقه اجتماعی ۹۳ / طبقه محروم ۱۰۳ / طبقات متوسط ۱۰۴ / توزیع درآمد و ثروت ۱۰۶ / تحرک اجتماعی ۱۱۰ / نتیجه‌گیری ۱۱۴ / مآخذ فصل سوم ۱۱۵
۵. تقسیمات اجتماعی: سن، جنس و نژاد ۱۱۹
سن ۱۲۰ / جنسیت ۱۳۳ / نژاد ۱۴۴ / مآخذ فصل چهارم ۱۵۹
۶. آموزش و پرورش ۱۶۱
تغییر آموزشی ۱۶۲ / نابرابری در آموزش و پرورش ۱۷۴ / جنسیت و کامیابی تحصیلی ۱۷۹ / قومیت و آموزش و پرورش ۱۸۲ / سیاست آموزشی - آموزش با پرورش؟ ۱۸۴ / مآخذ فصل پنجم ۱۸۷

۶. اشتغال، عدم اشتغال و اوقات فراغت ۱۸۹
انواع کار ۱۹۰ / ساختار در حال تغییر اشتغال ۱۹۲ / تمرکز صنایع ۱۹۶ / بیکاری ۱۹۹ /
فراغت ۲۰۳ / تجربه کار: از خودبیگانگی و رضایت از کار ۲۰۵ / راهبردهای مدیریت ۲۱۴ /
مقاومت کارگر ۲۱۸ / راهبردهای شغلی ۲۲۲ / مآخذ فصل ششم ۲۲۴
۷. قدرت، سیاست و فقر ۲۲۷
قدرت و سیاست ۲۲۸ / فقر ۲۴۵ / مآخذ فصل هفتم ۲۶۱
۸. جرم و مجرمی ۲۶۳
تبیین‌های جرم ۲۶۴ / مسائل تعریف مجرمی ۲۸۲ / زنان و جرم ۲۹۵ / مسائل قومی و
جرم ۳۰۰ / آمارهای جرم ۳۰۲ / مآخذ فصل هشتم ۳۰۷
۹. تندرستی و بیماری ۳۰۹
تعریف تندرستی ۳۱۰ / نابرابریهای تندرستی ۳۱۵ / تندرستی و بیماری در ملل کمتر
توسعه یافته ۳۲۲ / حرفه پزشکی ۳۲۵ / مآخذ فصل نهم ۳۲۸
۱۰. فرهنگ و اعتقاد: دین و رسانه‌های گروهی ۳۲۹
دین ۳۲۹ / رسانه‌ها ۳۴۴ / مآخذ فصل دهم ۳۵۶
۱۱. پژوهش اجتماعی و نظریه جامعه‌شناختی ۳۵۹
جامعه‌شناسی و دانش ۳۵۹ / مسائل و الگوها ۳۷۱ / کسب اطلاعات ۳۷۳ / رهیافت‌های
نظری ۳۸۹ / مآخذ فصل یازدهم ۴۲۷

پیشگفتار مترجم

کتابی که در دست دارید جزو سلسله کتابهای «Teach Yourself» در انگلستان به چاپ رسیده و از این رو در درجه نخست برای همگان نوشته شده است. نویسنده و ناشر هر دو اعتقاد دارند که جامعه‌شناسی موضوعی است که مطالعه آن بر همه ما، چه به عنوان فرد و چه به عنوان عضوی از جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنیم، تأثیر می‌گذارد. بحث درباره جستارهای مهم آن نظیر خانواده، آموزش و پرورش، و اشتغال هسته اصلی کتاب را تشکیل می‌دهد. شناخت بیشتر دانش جامعه‌شناسی به اکثر مردم کمک می‌کند تا نیروهای حاکم بر زندگی خویش را بشناسند و به آنها امکان می‌دهد تا آنچه برایشان و در پیرامونشان رخ می‌دهد در مهار خویش گیرند. بدین ترتیب نویسنده معتقد است که این کتاب دیباچه‌ای است قابل فهم بر حوزه‌ها و مباحث اصلی جامعه‌شناسی، از نظریه‌های زیربنایی مطالعه جامعه‌شناسی تا مسائل کلیدی که در آستانه قرن بیست و یکم رویاروی ما قرار دارند.

بدین سان، کتاب کنونی کوشیده تا دو اصل اساسی را به دیده بگیرد: یکی ساده و عامه فهم بودن کتاب و دیگر جامع بودن آن، و هر دو را نیز رعایت کرده است. با این حال چون سطح فرهنگ کتابخوانی در ایران با انگلستان تفاوت زیادی دارد، این کتاب می‌تواند برای دانشجویان جامعه‌شناسی و بویژه دانشجویان رشته‌هایی که درس کمی جامعه‌شناسی دارند نیز بسیار سودمند باشد.

امتیاز مهم دیگر کتاب، تازه بودن آن است (به تاریخ اولین انتشار آن که سال ۱۹۹۵ میلادی است توجه کنید) که از یک سو افزون بر عنایت خاص بر نظریه‌های پدران بنیادگذار جامعه‌شناسی مانند دروکم، مارکس و ماکس وبر که درباره آنها و بویژه درباره مارکس با بی‌طرفی کم‌نظیری داوری می‌کند،

جدیدترین نظریه‌های مطرح شده در غرب نظیر مابعدنوگرایی، روش‌شناسی مردم‌نگارانه، مکتب کنش متقابل نمادین، ساختاربندی آنتونی گیدنز، فمینیسم و ... را معرفی می‌کند که شناخت آنها برای دانشجویان و علاقه‌مندان لازم است، و از سوی دیگر آخرین آمارها و اطلاعاتی را که در مورد جامعه انگلستان ارائه می‌دهد می‌تواند برای پژوهندگان، نه تنها جامعه‌شناسی بلکه امور اجتماعی و سیاسی و اقتصادی، سودمند و قابل استفاده باشد.

کتاب به‌طور کلی پس از شرح نظریه‌های قدیم و جدید جامعه‌شناسی، به مباحث بنیادی این علم می‌پردازد و می‌کوشد با ارائه آخرین آمارها از جامعه مشخصی مانند انگلستان، آنها را برای خواننده قابل لمس و نیز سودمند سازد. مهمترین مباحثی که مطرح می‌شوند عبارتند از:

✱ تقسیمات اجتماعی؛ شامل طبقه اجتماعی، جنسیت، نژاد و سن؛

✱ خانواده و سرشت دگرگون شونده آن؛

✱ رسانه‌ها و نفوذ آنها؛

✱ قدرت و سیاست؛

✱ جرم و کجروی؛

✱ کار، بیکاری و اوقات فراغت؛

✱ نظام آموزشی؛

✱ رفاه، فقر و تندرستی؛

✱ فرهنگ و دین.

در این فصول، چنانکه گفته شد، تصویری روشن و آماری و در عین حال بسیار جدید از جامعه انگلستان پیش روی خواننده قرار داده می‌شود و از این‌رو برای علاقه‌مندان به شناخت وضع کنونی جامعه انگلستان نیز می‌تواند بسیار سودمند باشد.

نویسنده اصلی کتاب، استفن مور، استاد جامعه‌شناسی در دانشگاه کیمبریج است و پیش از این هفت کتاب مشهور در رشته جامعه‌شناسی انتشار داده است.